

BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER SİİRT İLİNDE BANKACILIK SEKTÖRÜ *

Banking Sector Developments Banking Sector In The Province Of Siirt

Öğr. Gör. Safa ACAR

Siirt Üniversitesi, Kurtalan Meslek Yüksekokulu Finans-Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
safaacar@siirt.edu.tr, Siirt/Türkiye

Acar, S. (2017). "Bankacılık Sektöründeki Gelişmeler Siirt İlinde Bankacılık Sektörü", Vol:3, Issue:14; pp:96-103
(ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

30/07/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

29/08/2017

Anahtar Kelimeler

Bankacılık Sektörü, Siirt,
Ekonomi

Keywords

Banking sektor, Siirt, Economy

ÖZ

Bankacılık sektörü özellikle son yüzyılın ekonomisinde temel yapı taşı olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllardaki küreselleşme ve sermaye hareketliliği sayesinde önemi daha da artmış ve bu gelişmeler bankacılık sektörünün önemini ve büyüklüğünü hızla etkilemiştir.

Çalışmanın temel amacı Siirt ili bankacılık faaliyetlerinin Türk Bankacılık sektörü içindeki yerinin belirlenmesidir. Bu çerçevede Türkiye'deki bankacılık sektörünün genel yapısı ve son yıllardaki gelişimi incelenecek ve Siirt ilindeki bankacılık faaliyetleri elde edilen veriler çerçevesinde değerlendirilip sektörle karşılaştırmalar yapılacaktır.

ABSTRACT

The banking sector has emerged as fundamental building block especially in the economy of the last century. Thanks to globalization and capital mobility in recent years, the importance has increased even more and these developments have rapidly affected the importance and size of the banking sector.

The main purpose of the study is to determine the location of banking activities in province of Siirt in the Turkish banking sector. In this framework, the general structure and recent developments of the banking sector in Turkey will be examined and the banking activities in Siirt will be evaluated within the framework of the obtained data and compared with the sector.

1. GİRİŞ

Bankacılık faaliyetleri karşımıza ilk olarak eski Babil ve Eski Sümer krallıklarında basit tarım ürünlerinin depolaması karşılığı verilen kağıt sertifikalar olarak çıkmıştır. Paranın keşfi ile hızlı gelişmeler yaşamaya başlayan ekonomik faaliyetler bankacılığı daha da önemli bir notaya taşımıştır. Ortaya çıkan gelişmeler banka merkezli bir ekonomik yapıya doğru ilerlemekteydi. Merkezinde banka olan modern anlamdaki günümüz ekonomilerinin temelleri ise ilk merkez bankasının Hollanda'da kurulmasıyla atıldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu gelişme ekonomik yapıda büyük bir değişime sebep olmuş ve bankacılık sektörünün modern bir yapıya dönüşmesine sebep olmuştur.

Bu gelişmeler ilk anlarda Osmanlı'yı çok etkisi altına almasa da 1800'lü yılların başında Osmanlı İmparatorluğunda da bu gelişmeler görülmeye başlamış ve ülkemizdeki bankacılık faaliyetlerinin temelleri atılmaya başlamıştır. Osmanlı'da daha önceki tarihlerde de bankacılık faaliyetleri galata bankerleri ve Venedikli tacirler tarafından yapılsa da modern anlamda bir bankacılık yerine bankerlik faaliyeti olarak adlandırılabilir faaliyetlerde bulunmuşlardı. Ülkemizdeki ilk banka "İstanbul Bankası" adında 1847 yılında hükümetin desteği ile galatalı bankerler tarafından kurulmuş ve Osmanlı'da ilk banka açılmıştır.

*Bu çalışma 11-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında Gaziantep'te düzenlenen AL-FARABİ Kongresinde sunulan çalışmanın genişletilerek hazırlanmıştır.

Bu çalışmada kısaca Türk bankacılık sektörünün tarihçesi ve günümüzdeki durumundan bahsedilecektir. Türk bankacılık sektörünün kısa bir incelemesinin ardından, bankacılık sektörünün Siirt ilindeki durumu son beş yılın verileri kullanılarak ortaya konmaya çalışılacaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türkiye'de Bankacılık

2.1.1. Osmanlı Dönemi Bankacılık Faaliyetleri

Banka kelimesi ilk olarak Lombardiya'lı bankerler tarafından kullanılan masaların ismi olan "banco" kelimesinden gelmiştir (Doğan, 2014, s. 3). Türk Dil Kurumu büyük sözlüğüne göre banka tanımı "Faizle para alıp veren, kredi, iskonto, kambiyo işlemleri yapan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve ticaret, sanayi, ekonomi alanlarında çeşitli etkinliklerde bulunan kuruluş" olarak geçmektedir (TDK).

Osmanlı döneminde neredeyse Tanzimat dönemine kadar banka faaliyetlerinin izlerine rastlanmamaktadır. bu durumun en önemli sebepleri Türkler arasında ticaret, sarraflık gibi mesleklerin tercih edilmemesi bu yüzden bu mesleklerin gayrimüslimler tarafından yapılmasıydı. bir diğer sebep ise sanayi devrimi dönemlerinde Batı Avrupa'da ortaya çıkan teknolojik ve sanayi gelişmelerinin Osmanlı'da bir etki yapmamış olmasıydı. Osmanlı imparatorluğunun kapalı bir ekonomik yapı içerisinde oluşan ekonomisi bankanın gelişimine fırsat vermemişti (Takan & Acar Boyacıoğlu, 2013, s. 4).

İstanbul'un fethine kadar Osmanlı'da bankacılık faaliyetlerini Venedikli ve Cenevizli banka ve tacirlerin üstlenmesi Osmanlı'daki bankacılık faaliyetlerinin eksikliklerini gidermekteydi. 19. yüzyıla kadar Osmanlı'daki yabancı sermaye banka faaliyetlerini yürütmekteydi (Yazıcı, 2011, s. 4). Osmanlı İmparatorluğu yabancı sermayenin kontrolünde olan sistem içerisinde ilk kağıt parasını 1840 yılında o dönemdeki bütçe açıklarını kapatmak için çıkartmıştır. bu paraya "kaime" adı verilmiştir. Para bütçe açığını kapatmak için çıkartılsa da dış ticaret açıkları paranın değerini yabancı paralara karşı değersizleştirmekte ve dış piyasalardan kaynak bulmayı zorlaştırmaktadır. bu sebeple Osmanlı Hükümeti 1845 yılında Banka kurma faaliyetlerine girişmiş ve Galatalı bankerlerle görüşmeler yapmıştır (Kandemir, 2014, s. 45).

1847 yılına gelindiğinde ilk Osmanlı bankası "İstanbul Bankası" adıyla iki Galata bankeri tarafından kuruldu. Ancak Osmanlı'daki gerçek bankacılık faaliyetleri 1863 yılında kurulan Bank-ı Osman-i Şahane (Osmanlı Bankası) ile başlamıştır. Kurulan bu bankanın temel amacı Osmanlı Hükümeti ile Yabancı sermaye arasında bir aracılık faaliyeti kurmaktır. bankanın kurucuları İngiliz Sermayesidir. Osmanlı bankasının bir diğer üstlendiği görev olan merkez bankası görevi 1925 yılına kadar devam etmiştir. Osmanlı bankasından başka 1863 yılında Mithat Paşa tarafından Memleket Sandığını Kurmuş daha sonra adı Ziraat Bankası olarak değiştirilmiştir (Yazıcı, 2011, s. 4,5). Mithat Paşa'nın 1868 yılında kurduğu İstanbul Emniyet Sandıkları da 1907 yılında Ziraat Bankası'na bağlanmıştır. 1911 ve 1923 yılları arasında kapsayan dönemde Osmanlı'da 19 tane ulusal sermayeli banka kurulmuştur (Takan & Acar Boyacıoğlu, 2013, s. 4).

2.1.2. Cumhuriyet Dönemi Bankacılık Faaliyetleri

Osmanlı döneminden cumhuriyet dönemine geçildiğinde yabancı sermayeli bankaların etkileri halen devam etmekteydi. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında daha önce kurulmuş olan milli bankalar sadece belli bölgelerde ve tek şube ile faaliyetlerine devam ediyordu. Ancak zirai faaliyetlere destek veren tek banka olan ziraat bankasının 320 şubesi vardı. Ziraat bankası zirai faaliyetlere yönelse de diğer bankacılık faaliyetlerini yabancı sermayeli bankalara bırakmak zorunda kalmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında dış ticaret yabancı sermaye ile finanse edilmeye devam etmiştir. bu dönemde ticareti, ziraatı ve sanayiye geliştirmek amacıyla 1923 yılında Türkiye İktisat Kongresi toplanmıştır (Sümer, 2013, s. 21-23).

Ulusal bankacılığın gelişmesi için toplanan İzmir İktisat Kongresi 1923-1932 yılları arasında kapsayan gelişmeler belirlenmiştir. Bu dönemde İş bankası, Sümerbank ve Emlak ve Eytam Bankası Kurulmuş ve Ziraat bankasının sermaye gücü artırılmıştır. Bu dönemde olan bir önemli gelişme Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın kurulması olmuştur. Oluşan bu gelişmeleri takiben 1936 yılında 2999 sayılı Banka

Kanunu yürürlüğe girmiş ve bankacılık için etkili bir yenilik gerçekleşmiştir (Atlı & Yücel, 2016, s. 123).

1933 yılında ilk beş yıllık kalkınma planı devreye girmiş ve Türkiye'nin ve Dünya'nın içinde bulunan büyük kriz ve etkileri azaltılması için kalkınmanın devlet eliyle gerçekleştirileceği "iktisadi devletçilik" anlayışı benimsenmiştir. bu sebeple ilk icraat olarak devlet sermayeli güçlü bankalar kurulmuş ve gelişmesi istenen sektörler büyük finansman desteği sağlanması amaçlanmıştır. ikinci dünya savaşı dönemine kadar aynı politika devam ettirilmiş ve belirlenmiş olan sektörler desteklenmesi için devletin kurduğu bankalar kullanılmıştır (Aydın, 2012, s. 63).

1945 yılında sonra 1960 yılına kadar özel sektörün desteklediği yeni bir dönem başlamış ve iktisadi devletçilik dönemi sona ermiştir. bu gelişme özel sektörü bankacılığının gelişimine imkan tanımıştır. bu dönemde ortaya çıkan ekonomik istikrarsızlıklar 1960-1964 yılları arasında 15 bankanın faaliyetlerine son vermesine sebep olmuştur (Yaman Şimşek & www.bernayaman.blogspot.com.tr). Bu tasfiyelerin neticesinde 1960'lı yıllardan sonra çok şubeli bankacılık yaygınlaşmaya başlamış ve 1970'li yılların ortalarında büyük holdingler banka yönetimlerini ele geçirmeye başlamışlardır. Planlı Dönemde (1960-1980) toplamda 7 banka kurulmuştur. Kurulan bankaların 5 tanesi kalkınma ve 2 tanesi de ticaret bankalarıdır (Aydın, 2012, s. 50,51).

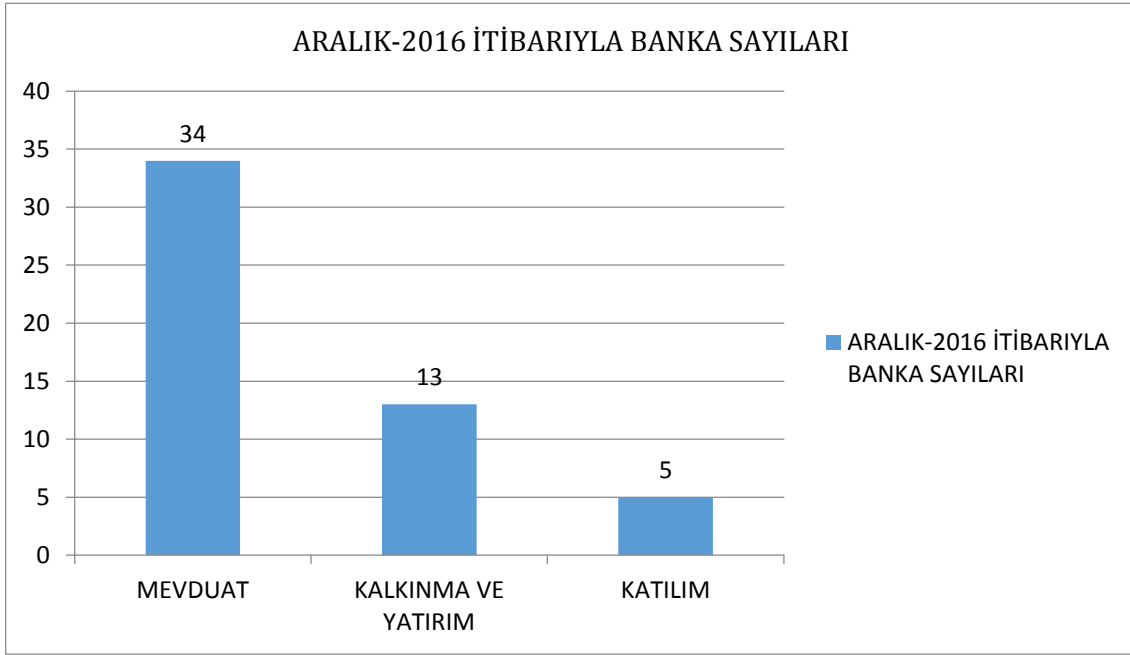
1980'li yıllardan sonra dışa açık ekonomi politikası çerçevesinde bankacılık sektöründe de gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmeler bankacılık ürünlerinde yeniliklere sebep olmuştur (Atlı & Yücel, 2016, s. 123). Özellikle esnek döviz kuru ve pozitif reel faiz politikası finansal piyasalarda serbestleşmenin kaynağı olmuştur. 1987 yılında başlanan açık piyasa işlemleri, 1988 yılında kurulan döviz piyasası ve 1989 yılında döviz işlemleri ve sermaye hareketlerinin serbest bırakılması finansal piyasalarda serbestleşmenin önünü açmıştır. Bununla birlikte sektöre yabancı sermayeli aktörlerin girişine izin verilmesi sektörde rekabeti artırmıştır. bu gelişme finansal piyasayı klasik bankacılık ürünleri yerine yeni plasman ve kaynak çeşitliliğini tercih eden bir yapıya dönüştürmüştür (Aydın, 2012, s. 67,68).

2000 yılında oluşan kriz sebebiyle bankacılık sektörü büyük bir sıkıntıya girmiş ekonomik verilerdeki olumsuzluklar bankacılık sektörünü de etkilemiştir. 1999 yılında ekonominin %6,1 küçülmesi ve enflasyon oranlarının %70'ler seviyelerine kadar tırmanması ve devamında Şubat 2001 krizinin takip etmesi ülkedeki banka sayısının azalmasına sebep olmuştur. oluşan ekonomik problemlerin çözümü için 14 Nisan 2001 yılında Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı yürürlüğe girmiştir. bu program ile dalgalı kur uygulamasına geçilerek Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün sağlanması amaçlanmıştır. programın yürürlüğe girmesiyle birlikte bankacılık sektörüne yeni düzenlemeler getirilmiştir (Sümer, 2016, s. 490,491).

2002-2007 yılları arasında güçlü ekonomiye geçiş programı ve sonrasında uygulanan programlar sayesinde ekonomide büyüme yaşanırken 2008 yılında itibaren Küresel çapta oluşan kriz etkisiyle ekonomi 2009 yılında %4,8 oranında küçülmüştür. 2009 yılı da dünya ekonomisi için sıkıntılı geçen bir yıl olmuştur. bu sıkıntı bankacılık ve sektörü ve diğer sektörleri büyük çapta etkilemiştir. bu yıllarda alınan tedbirler reel ekonomide yavaş etki ederken finansal piyasalarda daha hızlı etkiler vermiş ve finans piyasalarında hızlı bir toparlanma gözlenmiştir (Aydın, 2012, s. 55,56).

2.1.3. Günümüzde Bankacılık Sektörü

Türk Bankacılık sektörü güçlü mali yapısı ile krizlere karşı önlemler alabilen gelişmeye açık ve ekonomik faaliyetlerin merkezinde yer alan bir konuma gelmiştir. Şekil-1'de Aralık 2016 itibarıyla Türkiye'de faaliyette bulunan banka sayıları gösterilmektedir.

Grafik-1: Aralık 2016 İtibarıyla Türkiye'deki Aktif Banka Sayıları

Kaynak: (BDDK, 2017, s. 3)

Grafik-1 de gösterdiği gibi Türkiye'de Aralık 2016 itibarıyla 34 adet mevduat bankası 13 adet kalkınma ve yatırım bankası ve 5 adet katılım bankası faaliyet göstermektedir. Aralık 2016 itibarıyla Türkiye çapında banka şube sayıları 3.799 kamu bankası, 4.143 yerli özel banka ve 3.805 yabancı banka şubesi olmak üzere toplamda 11747 şubedir. Türk Bankacılık sektöründe toplamda 210.910 kişi görev yapmaktadır. Türk bankacılık sektörünün Aralık 2016 itibarıyla toplam aktif büyüklüğü 2.731 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Türk Bankacılık sektörünün aktif büyüklüğünün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'ya oranı 2015 yılı sonu itibarıyla 1,01 olarak gerçekleşmiştir. Aralık 2016 itibarıyla bankacılık sektörünün net dönem karı 38 milyar TL'dir (BDDK, 2017) .

2.2. Bankacılığın Fonksiyonları

Bankacılık sektörü son yıllardaki ekonomik, hukuki ve sosyal gelişmelerden etkilenmiş ve yeni fonksiyonlar elde etmiştir. fakat en eski fonksiyonu olan aracılık fonksiyonu da hala devam etmektedir. bu gelişmeler ışığında bankaların ekonomi içerisindeki yerini daha iyi görebilmek için yaptıkları faaliyetlere yakından bakmak gerekmektedir. Bankalar beş tür fonksiyon ile faaliyetlerine devam ederler. bu fonksiyonlar şu şekilde sıralanabilir (Babuşcu & Hazar, 2017, s. 82);

- **Aracılık Fonksiyonu:** Bankaların en eski fonksiyonudur. Elleriinde fon fazlası olanlar ile fona ihtiyacı olanlar arasında aracılık hizmeti verirler. Bu aracılık faaliyeti sayesinde bankalar faiz ve masraf geliri elde ederler. Bankalar aracılık fonksiyonu sayesinde gelir dağılımında adaletli bir düzenleme sağlar ve refah artışına da katkıda bulunur (Yazıcı, 2011, s. 41). Aynı zamanda kaynakların optimal dağılımında da büyük rol oynarlar (Babuşcu & Hazar, 2017, s. 82). Belirli yörelerde kazanılan kaynakları ihtiyacı olan yörelere de yönlendirerek ülke kaynaklarının dağılımına katkı sağlar (Sümer, 2013, s. 75).
- **Kaynaklarda Süre ve Tutar Değişimi Yapma Fonksiyonu:** Toplanan küçük ölçekli kaynakları birleştirip büyük ölçeklere çevirerek ve kısa vadeli kaynakları uzun vadeli hale getirerek ulaşabilecekleri alanı genişletirler (Babuşcu & Hazar, 2017, s. 83). Bu sayede birbirleri ile karşılaşma imkanları olmayan kişilerin fon alışverişi yapabilmelerini ve eldeki kaynakları daha verimli kullanabilme imkanını sağlar (Sümer, 2013, s. 76).
- **Kaydi Para Oluşturma Fonksiyonu:** Günümüz teknolojileriyle ve iletişim altyapılarıyla ödeme sistemleri hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu imkanlardan dolayı paranın elde tutma maliyetine katlanmak istemeyen kişilerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bankalarda ticareti kolaylaştırıcı enstrümanlar sayesinde paralarını bankada tutmak isteyen kişiler fiilen para kullanmadan bankalar arasında transfer işlemleri gerçekleştirerek ekonomik adımlar

atabilmektedirler. Bu sebeple fiziki paraya ihtiyaç olmadan bankalar arasında kullanılabilen kaydi para önemli bir fonksiyon olarak karşımıza çıkmaktadır (Yazıcı, 2011, s. 42).

- **Para İstikrarının sağlanması fonksiyonu:** Ekonomi içerisinde bankaların en önemli fonksiyonlarından birisi de para istikrarının sağlanmasıdır. İstikrarlı bir para politikasını sağlamanın temel şartı bankalardır (Babuşcu & Hazar, 2017, s. 83).
- **Parasal Faaliyetlerin Kayıt Altına Alınmasını Sağlama Fonksiyonu:** Bu fonksiyon sayesinde ekonomide bulunan para stokunun kayıt altına alınması hedeflenmiştir. Bankalara yatırılan fonlar kayıt altına alındıkları için vergilendirme işlemlerine de tabi tutularak ekonomiye katkı sağlayacaklardır. Bu sayede bankalar finansal işlemlerin resmi kayıt altına alınmasına katkı sağlarlar (Babuşcu & Hazar, 2017, s. 83).

Bankaların fonksiyonlarına baktığımızda ekonominin temel yapı taşları arasında olduğunu ve bankacılık sektörünün kendisinden farklı sektörlerle de kaynak, yardım ve destek sağladığını görebilmekteyiz. ekonomi içindeki en önemli sektörlerden biri olan bankacılık sektörü gelişmesine etki edecek düzeyde sağlam ve aktif bir pozisyonda bulunduğu sürece ilişkide olduğu sektörlerle de tam anlamıyla katkı sağlayacaktır.

3. ARAŞTIRMA

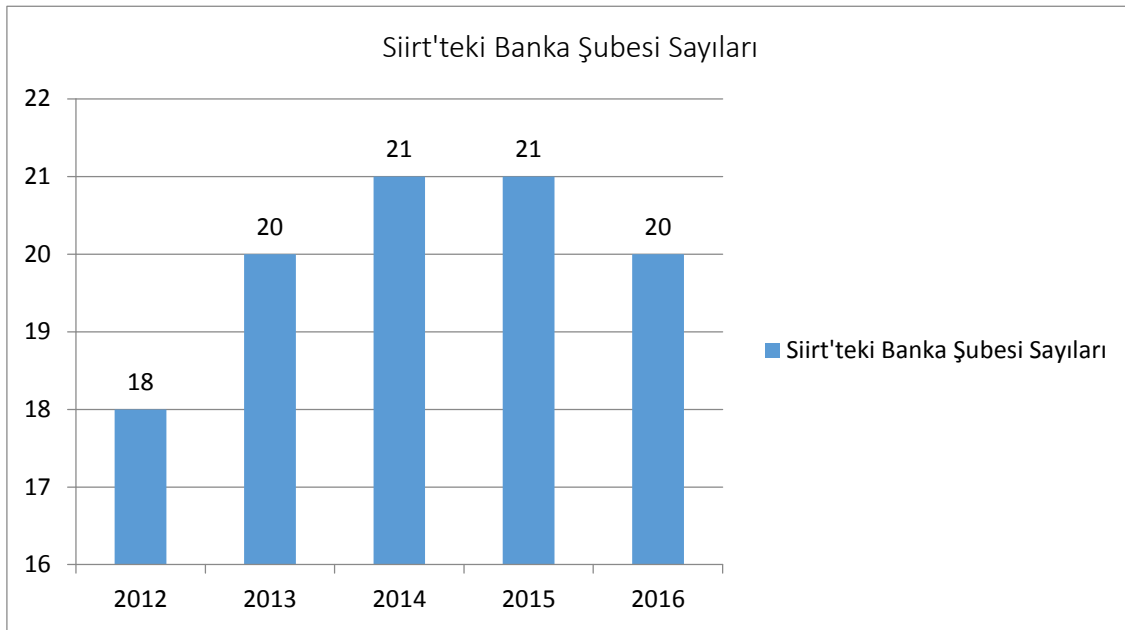
3.1. Araştırmanın Sorunsalı

Bu araştırma Siirt ili içerisindeki Bankacılık faaliyetlerinin son beş yılda nasıl bir gelişme gösterdiğini incelemek için yapılmıştır. Temel amacı Siirt ili ve Siirt iline benzer ekonomik yapıdaki illerde bankacılık sektörü Siirt ilinin ekonomisinin ne kadar bir kısmını kapsıyor? sorusunun cevabını aramaktır.

Araştırma tamamen ikincil verilerden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) web sitesindeki cari ve geçmiş dönem raporlarından elde edilmiştir.

3.2. Siirt İlinde Bankacılık Sektörü

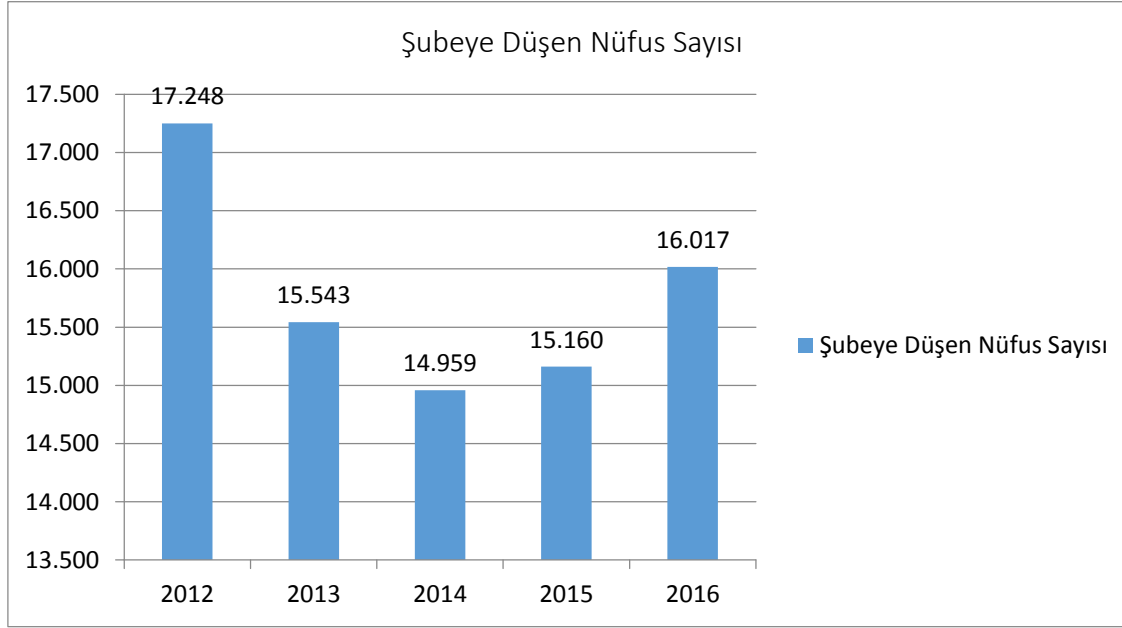
Siirt ekonomisi genel olarak tarıma dayalı bir yapıya sahiptir. bu yapı ilin coğrafi konumunun etkisiyle oluşmaktadır. Bölge olarak Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alması sanayi faaliyetlerini kısıtlayıcı bir etki yapmaktadır. Bu sebeple sanayi sektöründe bir gelişme yaşanmazken tarım sektörleri göreceli olarak gelişme göstermektedir.

Grafik-2: Siirt İlindeki Banka Şubesi Sayıları

Kaynak: (BDDK) www.bddk.org.tr

Siirt ilinde 2012-2016 yılları arasında açılan şube sayıları Grafik-2 de gösterilmiştir. 2012 yılında toplamda 18 adet şube bulunurken bu sayı çok fazla bir değişikliğe uğramamış ve 2013'de 20 ye ve 2014 yılında ise 21'e yükselmiştir. Ancak 2016 yılında bir şube kapatılarak yine 20'ye gerilemiştir.

Grafik-3: Şubeye Düşen Nüfus Sayısı

Kaynak: (BDDK),www.bddk.org.tr

Grafik-3 Siirt ilinde yaşayan nüfus ile şube sayısı kıyaslanmış ve her bir şubeye düşen nüfus sayısı belirlenmiştir. Şubeye düşen nüfus sayısının 2016 sonu Türkiye ortalaması 6000 kişi civarlarındadır. 2012 yılında Siirt ilinde Şube başına düşen Kişi sayısı 17.248 kişi olmuştur. 2013 yılında bu rakam ortalama %10'luk bir düşüşle 15.543 olmuştur. Özellikle 2014 yılında bu rakamda gözle görülür bir düşüş ile 14.959 kişiye gerilese de 2015 yılında %1,35'lik bir artış yaşamış daha sonra ise 2016 yılında 2014 yılına göre %7'lik bir artış ile 16.017 kişiye çıkmıştır. Bu rakamlara baktığımızda Siirt ilinde bankacılık kültürünün istenilen seviyelerde olmadığı açıkça görülebilir.

	2012	2013	2014	2015	2016
KİŞİ BAŞINA NAKDİ KREDİ	5.095,53	6.472,07	6.279,50	7.085,67	6.393,53
KİŞİ BAŞINA TOPLAM MEVDUAT MİKTARI	1.814,43	1.904,17	2.477,55	2.707,92	3.158,30
KİŞİ BAŞI TAKİPTEKİ ALACAK MİKTARI	41,85	59,98	84,73	142,59	176,05

Tablo-1: Kişi Başına Değerler Tablosu

Kaynak: (BDDK),www.bddk.org.tr

Tablo-1 deki verilere bakarak kişi başına nakdi kredi miktarlarındaki değişiklikler şu şekilde gelişmiştir. 2012 yılında kişi başına nakdi kredi tutarı 5.095,53 TL iken 2013 yılında kredi miktarı %27'lik bir artış gerçekleştirmiş ve 6472,07 rakamına ulaşmıştır. 2014 yılında 2013 yılına göre % 3'lük bir azalma gerçekleşmiştir. Ancak 2015 yılında 2014 yılına göre % 12'lik bir artış gerçekleşmiştir. Bu rakam son yıl düşüş yaşarak 6393,53 seviyesine ulaşmıştır. Elde edilen verileri yıllara göre kişi başına toplam mevduat miktarına kıyasladığımızda kredi Siirt ilindeki kişilerin Mevduatlarının çok üstünde borç stoklarına sahip oldukları görülmektedir. Ancak burada kayıt dışı faktörünü de düşünmekte fayda vardır. Bütün mevduatın kayıt altına alınamaması elde edilen sonuçlara ulaşmamıza sebep olmuş olabilir.

Bir diğer önemli veri ise kişi başı takipteki alacak miktarındaki 2012 yılından 2016 yılına kadar oluşan %322'lik artış olmuştur. 2012 yılında 41,85 olan kişi başına takipteki alacak miktarı 2016 yılında çok

büyük bir artışla 176.05 gibi bir rakama ulaşmıştır. Bu sonuç kişi başı mevduat miktarları ile kişi başı kredi miktarlarının arasındaki farktan oluşmaktadır. Çünkü gelir seviyesine bakılmadan yüksek oranda alınan kredilerin kişiler üzerinde ödeme gücüne yol açtığı ve takipteki alacak miktarını artırdığı söylenebilecektir. Bu değerlere bakarak Siirt ilinde Kredi geri dönüşlerinin sıkıntılı olduğu sonucuna ulaşılabilir.

	2012	2013	2014	2015	2016
TAŞIT KREDİSİ	11.618	12.431	8.697	7.351	6.931
KONUT KREDİSİ	80.134	105.888	128.167	146.758	158.426
BİREYSEL KREDİ KARTLARI	90.400	115.615	106.974	113.313	123.421

Tablo-2: Siirt ilindeki Alınan Kredi Türleri Tablosu

Kaynak: (BDDK),www.bddk.org.tr

Siirt ilindeki toplam kredilerin dağılımları Tablo-2'de gösterilmektedir. Bu verilere göre Taşıt kredisi miktarı 2012 yılında 11.618.000 iken 2016 yılında %40'lık bir düşüş yaşamış ve 6.931.000 TL seviyelerine kadar gerilemiştir. Bu değişim Türkiye'nin geneline uygun bir değişim olarak düşünülmektedir. Aralık 2016 BDDK verilerine göre Türkiye geneli taşıt kredileri toplam kredilerin %1'ini oluşturmaktadır.

Konut kredilerindeki değişime baktığımızda 2012 yılında 80.134.000 TL olan tutar 2016 yılında % 97'lik bir artış ile 158.426.000 TL' ye ulaşmış ve büyük bir artış kaydetmiştir. Aralık 2016 Türkiye verilerine göre toplam kredi miktarının %39'luk kısmını konut kredileri oluşturmaktadır. Siirt ilindeki gelişim yine Türkiye gelişimine uygun durumdadır.

Bireysel Kredi Kartlarında ise 2012 yılında 90.400.000 TL olan rakam %36'lık bir artışla 2016 yılında 123.421.000 TL' ulaşmıştır. Bu rakam Konut kredisinden sonra ikinci sıradaki kredi miktarıdır. Aralık 2016 Türkiye geneli verilerine göre ise Bireysel kredi kartlarının toplam kredi tutarlarına oranı % 20 olarak kaydedilmiştir.

4. SONUÇ

Bankacılık sektörü bir ekonominin lokomotif sektörleri arasında olup bütün sektörlerle çeşitli faydalar ve yardımlarda bulunarak sektörel gelişimini diğer sektörlerde de gösterebilen bir yapıya sahiptir. Bu sebeple özellikle ekonomi içerisinde önemli fonksiyonları yerine getirmekte ve bu fonksiyonlar sayesinde hem ekonomi içindeki fon fazlası ve fon ihtiyacı olan bireyleri buluşturmada hem de genel ekonominin refah düzeylerine istikrarına katkı sağlamaktadır. Banka bünyesine dahil edilen bütün mevduatların kayıt altına alınmasını sağlayarak ekonomiye vergi geliri elde edilmesi yönüyle farklı bir katkı daha sağlamaktadır. Bütün bu fonksiyonlar sayesinde her yönüyle ekonomiye katkı sağlayan bir sektörün Siirt ilindeki yeri bu çalışmanın ana konusu olmuştur. Bu çalışma ile Siirt ilindeki tüm sektörler arasında bankacılık sektörünün durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilere dayanarak Siirt ilindeki bankacılık sektörü incelenerek BDDK'nın Siirt ili hakkında sunduğu veriler analiz edilmiştir.

Elde edilen verilere göre Siirt ilinde aralık 2016 tarihi itibarıyla 20 adet banka şubesi çalışmaktadır ve şube başına düşen kişi sayısı 16.017 kişi ile Türkiye ortalaması olan 6.000 kişinin çok üstünde bir rakama ulaşılmıştır. Şube başına düşen kişi sayısının çokluğu Siirt'in içinde bulunduğu coğrafi bölgenin konumu sebebiyle olabilmekle birlikte Siirt ilinde yaşayanların genel olarak tarım sektöründe çalışması ve tarım sektöründe bankacılık ihtiyacının diğer sektörlerle göre daha düşük seviyede olması gösterilebilir. Ayrıca Siirt ilinde sanayi sektörünün neredeyse yok denecek seviyelerde olması da bu sonuca sebep olabilir. Sanayi sektörü ile Bankacılık sektörü birbirleri ile çok fazla ilgili olan iki sektördür.

Bir diğer dikkat çeken husus Siirt'teki Kişi başına düşen toplam mevduat ile Kişi başına düşen kredi miktarının birbirlerini karşılamaması, başka bir deyişle kişi başı mevduat tutarının kişi başı kredi tutarından çok daha az olmasıdır. Aralık 2016 verilerine göre kişi başı kredi miktarı 6.393,53 iken Kişi başı mevduat tutarı 3.158,30 seviyesindedir. Aralarındaki 3.235,23 gibi yüksek tutar mevduatların kredileri karşılamayacak kadar düşük olduğunu göstermektedir. Bu farkın temel sebepleri arasında kayıt dışı mevduatlar ve yerleşik halkın bankalara olan güvensizliği sıralanabilir.

Siirt ilindeki kredi dağılımında ise Türkiye geneli ile benzerlik gözlenmektedir. En çok kullanılan kredi türü konut kredisi olurken en az kullanılan kredi türü ise taşıt kredisi olmuştur. bu durum aynen Türkiye genelinde de geçerlidir.

Belki de en ilgi çekici taraf olan kişi başı takipteki alacak miktarı 2012 yılında 41,85 seviyesinde iken 2016 yılında %322'lik bir artışla 176,05 seviyesine yükselmiştir. Elde edilen bu sonuç Siirt ilinde Kredi ödemelerinde büyük sıkıntıların olduğunu göstermektedir.

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse Siirt ili verileri Türkiye geneli ile uyumlu olan noktalar barındırır da ortalamanın altında şube sayısı ve yüksek seviyelerdeki kişi başı takipteki alacak miktarı ile Bankacılık sıralamasında alt sıralarda olduğu anlaşılmaktadır. Bankacılık sektöründe gelişme yaşanmasının diğer sektörlerle bağlantılı olduğundan hareketle Siirt ilinde sanayi sektörü ve tarıma dayalı sanayi sektörlerinin geliştirilmesi sonucu bankacılık verilerinin daha iyi konumlara gelebileceği anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

Atlı, Y., & Yücel, N. (2016). Bankacılık Sektörünün Gelişimi Adıyaman İlinde Bankacılık Sektörü. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 9 (4).

Aydın, N. (2012). Dünya'da ve Türkiye'de Bankacılığın Gelişimi. A. Üniversitesi içinde, Bankacılık ve Sığortacılığa Giriş. ESKİŞEHİR: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Babuşcu, Ş., & Hazar, A. (2017). Genel Bankacılık Bilgileri. ANKARA: AKADEMİ Consulting& Training yayınları.

BDDK. (tarih yok). <http://ebulten.bddk.org.tr/FinTurk/#>. 05 06, 2017 tarihinde Ebülten: <http://ebulten.bddk.org.tr/FinTurk/#> adresinden alındı

BDDK. (2017). Temel Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri Aralık 2016. İSTANBUL: BDDK Veri ve Sistem Yönetimi Daire Başkanlığı.

Doğan, E. (2014). Banka ve Bankacılık Kavramları. F. Kaya içinde, Bankacılık Giriş ve İlkeleri (3 b.). İSTANBUL: Beta yayıncılık.

Kandemir, O. (2014). Dünyada ve Türkiye'de Bankacılığın Tarihsel Gelişimi. F. Kaya içinde, Bankacılık Giriş ve İlkeleri (3 b.). İSTANBUL: Beta yayıncılık.

Sümer, G. (2016). Türk Bankacılık Sektörünün Tarihsel Gelişimi ve AB Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması. GAZİ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 18 (2).

Sümer, G. (2013). Türk Vergi Sistemi Açısından Bankaların Ödev ve Yükümlülükleri. Bursa: Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi.

Takan, M., & Acar Boyacıoğlu, M. (2013). Bankacılık Teori, Uygulama ve Yöntem (6 b.). ANKARA: Nobel Yayıncılık.

TDK. (tarih yok). www.tdk.gov.tr. 05 04, 2017 tarihinde Türk Dil Kurumu Büyük Sözlüğü: www.tdk.gov.tr adresinden alındı

Yaman Şimşek, B., & www.bernayaman.blogspot.com.tr. (tarih yok). <https://bernayaman.blogspot.com.tr/2015/08/turkiyede-bankacilik-sektorunun-gelisimi.html>. 05 06, 2017 tarihinde <https://bernayaman.blogspot.com.tr:https://bernayaman.blogspot.com.tr/2015/08/turkiyede-bankacilik-sektorunun-gelisimi.html> adresinden alındı

Yazıcı, M. (2011). Bankacılığa Giriş. İSTANBUL: Beta yayıncılık.